

PTUJSKI TEDNIK

Štev. 25

CENA 20 DIN

Ptuj, dne 7. julija 1961

Letnik XIV

Veličastna centralna proslava 20-letnice vstaje v Titovem Užicu Predsednik Tito govori na zborovanju 200.000 ljudi

Letošnji dan borca smo v naši domovini preživel v posebnem razpoloženju. Prišel in minil je v znamenju 20-letnice vstaje naših narodov proti okupatorju, 20-letnice začetka revolucije jugoslovanskih narodov za svobodo, mir in socializem.

Tega dne je bila v Titovem Užicu vsedrjavna proslava začetka vstaje in revolucije ob navzočnosti 200.000 prebivalcev in predsednika republike Tita. V tem mestu je začela jeseni leta 1941 »ružička republikas«

PRED DVAJSETIMI LETI SO NAJBOLJŠI SINOVI IN HČERE NAŠIH NARODOV ZACELI S KRVJO IN ŽIVLJENJI PI-SATI NAJSVETLEJŠE STRANI NASE ZGODOVINE

Dvajset let je minilo od tistih dni, ko so najboljši sinovi in hčere naših narodov začeli s svojo krvjo in življenji pisati najsvetlejšo stran naše zgodovine. To so veliki, zgodovinski dnevi, ki so udeležencem teh dogodkov in sodobnikom v živem spominu. Spomini nanje bodo prehajali iz roda v rod in bodo budili v njih občutek ponosa. Slava preteklosti bo zgled novim generacijam, kako so narodi majhne države, trdno odločeni, da za ceno največjih žrtv branijo svojo državo in svojo svobodo, bili pripravljeni raje umreti, kot pa da bi suženjsko klonili pred fašističnimi osvajalci. Tudi danes, ko z nekaterih strani ponovno poskušajo zmanjšati veličino teh dni in let in podcenjevati žrtve, ki so padle na teh tleh in širno po naši deželi, izmučeni v hudi štiriletni vojni, veje iz teh strani naše zgodovine velika in močna resnica, ki je ni mogoče z ničimer prikriti niti zmanjšati.

Kaj pomeni za narode naše države ta dvajsetletnica osvobodilnega boja in ljudske revolucije, ki jo praznujemo? Če gledamo časovno, dvajset let v življenju naroda ni mnogo, kajti narodi žive stoletja, tisoče let. Za našo državo, za naše narode pa pomeni teh dvajset let zgodovinsko prelomnico v življenju, prepoved, novo obdobje, ki odpira tudi nove vidike in največje možnosti za vsestranski razvoj vseh ljudskih sil v novi, socialistični družbi.

Naši narodi so pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije vzeli v najtežjih urah svojo usodo v svoje roke. To so bile usodne ure za našo deželo, to so bili dnevi, ko je slo za biti ali ne biti v neenakopravnem boju z najmočnejšimi silami, ki jih je svet doslej spoznal.

Jugoslavija je dočakala fašistično agresijo v zelo težavnih razmerah notranje narodnostne razcepljenosti, ki je zaradi protiljudske politike reakcionarnih režimov pred začetkom vojne že dosegla svoj višek. Gospodarski položaj dežele je bil prav tako težaven: predvojna Jugoslavija, stalno odvisna od raznih tujih finančnih krogov, ki so ropali naša nacionalna bogastva, je bila dejansko v polkolonialnem položaju. Zunanja politika neljudskih režimov, omahljiva po svojem značaju, se je povezovala zdaj z eno zdaj z drugo zahodno državo, dokler se na koncu ni dokončno opredelila za fašistične sile, ki so se povezale z njimi.

Nacionalna mrznja, ki so jo umetno podpirali, nacionalna nasprotja, ki so jih umetno povzročali v dvajsetih letih vladavine protiljudskih režimov, pri vsem tem pa tudi neovirano delovanje pete kolone, v deželi in od zunaj, vse to je z vsemi drugimi negativnimi elementi vred povzročilo, da je bila predvojna Jugoslavija v obrambnem pogledu popolnoma nesposobna. V tem je bil dejanski eden poglavitnih vzro-

edini svetel otok svobode v rjavem fašističnem morju suženjstva hitlerjevsko-musolinijevske strahovlade. Tu je bil sedež vrhovnega štaba narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije in to mesto je bilo prizorišče veličastne proslave začetka boja za našo svobodo.

Proslava se je začela ob 11. uri. Nekaj minut pozneje je spregovoril, burno pozdravljen od nepregledne množice, predsednik Tito. Med drugim je dejal:

Kov, da sta tudi ta za življenje nesposobna versajska tvorba in njena vojska razpadli pod udarci fašistične agresije v pičlih desetih dneh. Vse to je agresorjem omogočilo, da so v tako kratkem času zasedli vso deželo in da so si ustvarili močno

uveljavila praktične vojaške in druge ukrepe za primer napada agresorjev na našo deželo.

Pokazalo se je, da je bilo to pravilno. Naša Partija je pravočasno zaslužila dogodka in je pri tem, ko je delovala širno po Jugoslaviji, ukrenila vse, kar je bilo v njeni moči in kar je bila njena dolžnost, da bi čimprej pripravila ljudstvo in ga povedla v boj proti okupatorju. Naša vstaja je imela torej od vsega začetka organiziran in splošno jugoslovanski značaj, ne pa nekakšen spontan in lokalističen značaj, v tej ali oni pokrajini. Tu ne gre niti za to, kje se je vstaja najprej začela: njen začetek in kraj je določila Komunistična partija Jugoslavije — in samo to je zgodovinska resnica.

Ob letošnjem slavlju je bil v Užicu odkrit spomenik tovarišu Titu

podporo v peti koloni in raznih kvintlingih. Jugoslovanski narodi tvorijo v teh težavnih urah niso imeli opraviti samo z zunanjimi sovražniki — silami Nemčije in Italije, ki so jim Madžarska, Romunija in Bolgarija pomagale zaslužiti našo deželo — ampak tudi z notranjimi sovražniki, izdajalci, kot so bili Paveličevi ustaši, nedičevci, Rupnikovi belogardisti, ljotičevci, četniki in drugi, ki so se vdinjali okupatorju proti našim narodom.

Komunistična partija Jugoslavije, čeprav je ilegalna, delala v najtežjih razmerah, si je vrsto let pred drugo svetovno vojno vztrajno prizadevala strniti vse napredne sile v boju proti tedanjim reakcionarnim režimom in njihovi politiki, v boju za boljše življenjske pogoje delavskega razreda, v boju proti razpihovanju medsebojnega nacionalnega sovraštva, v boju za čvrsto enotnost svojih vrst itd. V letih, ko je bila druga svetovna vojna že pred vrati, v času, ko so fašistične horde začele svoj zmagoviti osvajalni pohod v Evropi, pri čemer so osvajale eno deželo za drugo, je naša Partija brez omahovanja uveljavila odločne ukrepe za mobilizacijo ljudskih množic proti tej največji nevarnosti, ki je zagrozila tudi Jugoslaviji. Naša Partija je že pred vojno

Seveda je bila odločitev o vstaji ljudstva in oboroženem boju proti močnemu vojaškemu aparatu okupatorja toliko težavnejša, ker sta bila v tistem času Hitler in Mussolini, skupaj s svojimi sateliti, na visku svoje moči. Hitler, ki je osvojil skoraj vso Evropo, davčeno se, v fašističnem mraku in terorju, je bil 22. junija pripravljen za napad na Sovjetsko zvezo s silami, ki so po najnovejših podatkih šteje skupaj kakih 190 nemških in satelitskih divizij. Nacistični Nemčiji so se v tem pohodu pridružile Romunija, Finska in Madžarska, pozneje pa fašistična Italija in satelita Franco in Pavelič. Nagli prodor fašističnih divizij globoko na sovjetsko ozemlje je vzbudil v tem času v zasluženi Evropi največji strah pred nadaljnjimi zmagami fašizma.

Ko je naša Partija objavila razglas in pozvala ljudstvo na vstajo, je že takoj na začetku določila tudi značaj našega osvobodilnega boja. Osvobodilni boj je dobil splošno ljudsko obeležje. Na boj proti okupatorju, za osvoboditev dežele, je Partija pozvala vse poštene rodoljube, ne glede na njihovo razredno pripadnost. Zadani so bili naslednji osnovni cilji boja: preprečiti bratovski boj, uresničiti bratstvo in enotnost, osvoboditi deželo okupatorja.

Naša strategija in taktika na začetku vstaje sta bili, da širno po deželi ustanovljamo partizanske odrede, manjše diverzantske skupine in svobodna ozemlja. Naš cilj tedaj pa je bil, da uničujemo vse, kar bi lahko koristilo okupatorjem za uspešno vojskovanje proti našemu ljudstvu in proti Sovjetski zvezi in drugim zaveznikom. Razen tega smo si zadali nalogo, da je treba glede na izdajstvo starega državnega aparata uničevati ostanke bivše državne administracije, ki so služili okupatorju, in namesto organov prejšnje oblasti ustanovljati nove organe ljudske oblasti: narodnoosvobodilne odbore, ki so imeli nalogo, da predvsem skrbijo tudi za preskrbo oboroženih enot in za pravilno ureditev celotnega življenja na osvobojenih ozemljih.

Kako pa je reakcionarni buržoazni razred obravnaval revolucionarni osvobodilni boj jugoslovanskih narodov? Velika večina buržoazije in reakcije sploh se je takoj na začetku opredelila za izdajalsko vlogo okupatorjevega pomagača v boju proti ljudstvu. Buržoazija je upala, da bo tako, z naslonitvijo na okupatorja, ohranila svoje razredne pozicije in interese. Zato jo je izdala koristi dežele in ni samo okupatorja moralno podpirala, ampak je tudi ustanovljala oborožene sile za boj proti lastnemu ljudstvu, ki se je dvignilo proti okupatorju. Takoj v začetku se je torej odločila za oborožen razredni boj s pomočjo okupatorja, proti ljudstvu, ki se je borilo za svoj obstoj in za svobodo svoje dežele. Takšno stališče buržoazije je prispevalo k temu, da je narodnoosvobodilni boj proti fašističnim okupatorjem postopno dobival tudi vedno bolj izrazit revolucionaren razredni značaj.

Po naši deželi se je začela širiti vstaja pod vodstvom Komunistične partije in s komunisti v prvih vrstah. In medtem ko so bile sile osti tako tedaj kot vse leto 1941 na vseh frontah v ofenzivi in so dosegale velike uspehe, se je v naši deželi začelo močno porajati in razvijati novo žarišče odpora, ki je že konec leta 1941 vezalo nase 24 okupatorskih divizij in druge manjše nemške, italijanske, bolgarske in madžarske enote ter še šest domobranskih divizij in drugih oboroženih sil Paveliča, Nediča, Ljotiča, Rupnika in četnikov. Kako velike so bile te sovražne sile in kako

Glasilo Socialistične zveze delovnih ljudi za območje bivšega ptujskega okraja
Izdaja »Ptujski tednik«, zavod s samostojnim financiranjem.
Odgovorni urednik: Anton Bauman.
Uredništvo in uprava Ptuj, Lackova 8.
Telefon 156, čekovni račun pri Narodni banki Ptuj št. 604-19-3-206.
Rokopisov ne vračamo.
Tiska Mariborska tiskarna Maribor.
Celotna naročnina za tuzemstvo 1000 din, za inozemstvo 1500 din.

res silovit je bil boj, ki smo ga začeli in bojevali, je moč najbolje videti iz dejstva, da je v aprilu mesecu 1941. leta napadlo jugoslavijo 56 sovražnih divizij in da je ta sila zadostovala, da v nekaj dneh stre vsak odpor stare jugoslovanske vojske. To so bili začetki nadčloveškega boja naših narodov s sovražnikom, ki je v tistem času naprezal svojo moč in ki je imel v drugih okupiranih evropskih državah zoper sebe samo določeno ilegalno politično delovanje, samo tu in tam pa je prihajalo do sabotaž in diverzij in le redkokdaj do kakih oboroženih akcij.

Po izrednih uspehih, ki so jih dosegli naši partizanski odredi v Srbiji pri izpolnjevanju naloga, zadanih z našim strateškim načrtom, je bila osvobodjena vsa zahodna Srbija, pri Krupnju, Gornjem Milanovcu, Sabcu, Užicu, Kremni in drugih krajih pa je bilo ubitih, ranjenih ali ujetih mnogo nemških vojakov. Samo pri Krupnju in Gornjem Milanovcu je bilo ujetih kakih 500 nemških vojakov. Po osvoboditvi Krupnja 5. septembra in potem, ko je bil v Stolicah sprejet sklep o ustanovitvi Vrhovnega štaba narodnoosvobodilnih partizanskih odredov Jugoslavije in glavnih

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naš komentar

Obširen govor predsednika Tita na velikem zborovanju v Titovih Užicah od dnevu borcev je mogočno odjeknil po svetu. Skoraj ves svetovni tisk objavlja obširne izvlečke onih delov, v katerih se je dotaknil zunanjepolitičnih vprašanj. Predvsem poudarja njegovo oceno predvidene izvenblokovske konference šefov držav, ki bo 1. septembra v Beogradu, ter njenih nalog, ki so tesno povezane z žnanimi načeli mirovljubnega sožitja. Neblokovski svet bo skušal rešiti ona številna mednarodna vprašanja, oziroma, kako naj jih rešijo, ki jih blokovski svet ni mogel rešiti.

Na ugoden odmev, posebno med azijskim in afriškim svetom, so naletele besede jugoslovanskega predsednika, s katerimi je pojasnil jugoslovansko stališče do boja proti kolonializmu, do splošne razorožitve in prepovedi jedrskih poskusov ter do mirovljubnega mednarodnega sodelovanja. Veliko pozornost je vzbudila tudi ocena poveljnega razvoja blokovskega sveta, položaj v Aziji in Afriki, pomoči slabo razvitim deželam ter albanske in kitajske gonje proti FLRJ.

Krepitvi medsebojnih odnosov in tesnemu sodelovanju so bili posvečeni tudi trije visoki obiski tujih državnikov v Beogradu. Pred nedavnim se je mudil pri nas predsednik Indonezije Sukarno in skoraj ob istem času predsednik mlade afriške države republike Mali Keita. Razgovori Tito-Keita-Sukarno so potrdili politiko neblokovskih držav, ki si je pridobila in si še pridobiva ogromne simpatije ne le med deželami, ki so jo razglasile za svojo temeljno pot, temveč tudi med milijonskimi množicami držav, ki so vključene v oba bloka. Obisk italijanskega zunanjega ministra Segnija jugoslovanskemu državnemu sekretarju za zunanje zadeve Koči Popoviču pa je veljal predvsem jugoslovansko-italijanski odnosom, četudi sta se oba ministra dotaknila tudi mednarodnega položaja in razvoja v svetu.

Ko je francoski predsednik de Gaulle te dni potoval po vzhodnih predelih Francije, je v svojih govorih nekoliko zagrebel, da bo Francoze, ki živijo v Alžiru, preselil v obalski pas ob Sredozemlju, če ne bodo mogli drugače rešiti alžirskega problema. Tako je skoraj pokopal svojo nekdanjo obljubo, da bo upošteval načelo samoodločbe. Take izjave spodbujajo možnost, da se francoska in alžirska delegacija znova sestane za zeleno mizo v Evianu in nadaljuje ta pogajanja, ki so jih Francozi enostransko prekinili. De Gaullove izjave tudi postavljajo alžirsko osvobodilno gibanje pred dejstvo. Več kot očitno pa je, da narod, ki krvavi že osem let za svojo svobodo in neodvisnost, ne bo dovolil, da bodo odtrgali od strnjene nacionalnega ozemlja najrodovitejši del Alžira in ga priključili Franciji samo zato, da bi zadovoljili zahteve de Gaulle in interesom francoskih finančnih krogov.

Izjava iraškega ministrskega predsednika Kasema, da je Kuvajt sestavni del Iraka, je dvignila mnogo prahu. Kuvajtski glavar-šejk je pozval v deželo britanske čete, ki so se že razmestile ob iraški meji. Kot kaže, tudi v Iraku niso križem rok, četudi uradno vsake vojaške premike zanikajo. Sejk se je obrnil tudi na Varnostni svet s prošnjo, naj zadevo raziše, in ta je imel doslej že dve seji.

Velika Britanija si je zagotovila s tem, da je dala dose-danemu protektoratu neodvisnost, nemoteno izkoriščanje petrolejskih vrelcev. O tem ni nobenega dvoma. O iraških argumentih sicer govori zgodovina, vendar iraška vlada doslej ni nikoli postavljala zahtev o Kuvajtu. Arabski svet se je znašel v težavah. Večina dežel sicer podpira Kuvajt, vendar hkrati želi, da ne bi prišlo do spopadov in prelivanja krvi med bratskimi narodi. Doslej ni prišlo do nobenih incidentov, če ne upoštevamo pretepa med iraškimi in domačimi trgovci v Kuvajtu, ki ga je rodil najnovejši razvoj dogodkov.

Lepa proslava za dan borca

Poleg centralne proslave v Titovem Užicu so bile proslave ob dnevu borca po vseh večjih krajih Jugoslavije. V Ptujju je bil na predvečer počastitve dneva borca, dne 3. julija 1961, partizanski miting s kresovanjem, ki ga je priredila Zveza borcev narodnoosvobodilne vojne v Ptujju v Ljudskem vrtu ob 20. uri.

Zbrano množico je najprej pozdravila godba DPD Svoboda Ptuj, pozdravni nagovor pa je imel tov. Jože Bratina, ki je zadel dobrodošlico vsem, predvsem pa gostom iz Maribora. Prižgan je bil velik kres, medtem ko je oddelek predvojaške vzgoje odnesel dva venca na grob padlih borcev na ptujskem pokopališču. Na slavnostnem odru je bila zbrana večina ptujskih političnih in upravnih funkcionarjev, kar je tov. Bračič spregovoril o pomenu praznovanja.

Med drugim je rekel: »Poglejmo nazaj v preteklost, ko se spominjamo težkih časov druge svetovne vojne in časov velikega napredka od 1945. leta pa do danes. Dan borca je dan vere v zmago ideje pravega socializma in humanizma. Spominimo se 1941. leta, ko so bili naši narodi predani Nemcem na milost in nemilost, kajti obrambna sila bivše države je bila strta in ko je v najtežjih trenutkih Komunistična partija pod vodstvom tovariša Tita organizirala po vsej državi ljudstvo k vstaji proti fašizmu, proti zatiranju, proti suženstvu. Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije je stal pred težko nalogo. Oborožena vstaja se je najprej začela v Srbiji — 7. julija — šest dni pozneje v Črni gori, 22. julija v Sloveniji, 27. julija na Hrvaškem in 11. septembra se spo-

minjamo vstaje v Makedoniji. Povsod po Jugoslaviji se je pričel boj za svobodo, kajti strahote, ki so jih Nemci počenili, so bile nečloveške. Koliko ljudi so odpeljali v taborišča, koliko so jih pobili kot talce, koliko so jih izselili, ker so hoteli našo deželo zase. Sprva so bili uspehi partizanskih odredov redkejši, pozneje pa so prešli v vsenaroden upor proti okupatorju. Partizanska vojska je osvobodila kos za kosom naše domovine, dokler ni 1945 pregnala zadnjih nemških oddelkov iz Jugoslavije. Začne se novo življenje za narode v naši državi. Toda svoboda je bila drago plačana, kajti premnogi so darovali svoja življenja za svobodo, ki jo danes uživamo. V spomin na padle žrtve je tov. Bračič pozval prisotne k enominutnem molku, nakar je nadaljeval:

(Nadaljevanje na str. 3)

Predsednik Tito govori na zborovanju dvesto tisoč ljudi

(Nadaljevanje s 1. strani)
Štabov za posamezne pokrajine, so naši odredi v srditih bojih osvobodili celo vrsto mest v zahodni Srbiji. 24. septembra pa je bilo osvobodeno tudi Užice in Vrhovni štab in Centralni komite sta se preselila v to zgodovinsko mesto.

V prvi ofenzivi, ki se je tako začela proti našemu svobodnemu ozemlju v zahodni Srbiji, so se zbirale iz meseca v mesec čedalje številnejše sile okupatorjev in domačih izdajalcev, ljotičevcev, medijecev, ustašev in četnikov. Draža Mihajlovič, ki je v začetku septembra sklenil z Nedićem sporazum o skupnem boju proti partizanom in dobil od njega denarno pomoč, se je tako s svojimi četniki vdirjal okupatorju. Naš položaj na osvobojenem ozemlju v zahodni Srbiji in tu v Užicu je postajal čedalje težji. Boji so bili čedalje srditejši in morali smo misliti na umik iz Srbije. Toda obdobje dobrih treh mesecev od osvoboditve Krupnja do našega umika iz Užice in tega dela Srbije konec novembra je bilo ogromnega, neprecenljivega pomena za ves naš nadaljnji boj. Boj, ki je plamenel tudi v Crni gori, v Bosni in Hercegovini, v Hrvatski in v Sloveniji, je dobival čedalje bolj množičen značaj. V ljudi se je vračalo zaupanje v nezlomljivo moč ljudstva, ki je v boju za svobodo in lepšo prihodnost spet našlo sebe. Izguba svobodnega ozemlja v zahodni Srbiji je bila samo epizoda našega dolgega boja, v katerem smo širom po deželi, tedaj in pozneje, časno izgubljali ali osvajali vedno nova svobodna ozemlja. Ofenzive sovražnikov in naše protiofenzive so se izmenoma vrstile druga za drugo iz leta v leto — od enega do drugega kraja naše dežele. V tem boju so padli deset tisoč in sto tisoč herojev, toda na poteh vojne, namočenih z njihovo krvjo, so vedno vstajali desetstotiči in stotostotiči novih borcev. Val revolucije je močno in nezadržljivo nosil naše narode naprej, in odpiral pred njimi nova, svetla obzorja.

In ko se danes, na ta veliki dan in na tem kraju spominjamo žrtv, ki so jih prispevali v tem delu naše dežele, se likrati s pieteto spominjamo tudi vseh tistih drugih hrabrih sinov in hčera naših narodov, ki so širom po naši deželi vzdali svoja življenja in temelje te čvrste in enotne skupnosti — nove, socialistične Jugoslavije. Naši narodi ne bodo nikoli pozabili najtežjih ur svoje zgodovine, nad 1.700.000 naših moč, žensk in otrok, padlih v ognju vojne in v taboriščih smrti, oropanih, požganih in razdejanih vasi in mest, opustošenih in uničenih tovarn, železnice, cest in polji. Naši narodi ne bodo nikoli pozabili najbolj krvave poti v svoji zgodovini in si bodo z vsemi svojimi močmi prizadevali, da se takšna in še strašnejša trpljenja ljudi v novi vojni ne bi nikoli več ponovila ne pri nas ne na svetu.

OROŽJE IN DRUGA SREDSTVA ZA BOJ SMO SI VZELI OD SOVRAZNIKA

V razmerah, v katerih smo mi bojevali narodnoosvobodilni boj, je naš prispevek k splošni zavezniški stvari posebne vrednosti. Ta boj smo bojevali znotraj fašistične trdnjave, brez tovarn, orožja in skladišč v deželi sami — če izvzamemo v začetku boja tovarno lahkega orožja v Užicu — in brez materialne pomoči od zunaj vse do leta 1944. Orožje in druga sredstva za boj smo si vzeli od sovražnika. Kakih osem sto tisoč naših borcev — ki so dobojevali vojno v naši deželi leta 1945 in so samo v zaključnih operacijah ujeli nad 200.000 sovražnih vojakov — je imelo orožje, ki so ga v glavnem osvojili v boju. In ne samo, da do leta 1944 nismo dobivali nobene pomoči od zunaj, ampak so nam od zunaj med bojem povzročali tudi razne težave. Naj omenim tu samo en primer. Begunska vlada je s pomočjo nekaterih zahodnih krogov skraj dve leti z raznimi spletkami in lažmi slepila svet o dejanskem položaju v naši deželi, govoreč o dozdnevem boju četnikov proti okupatorjem, zamočala pa je in napadala res-

nični boj ljudstva s Komunistično partijo na čelu. V vsakdanjih hudih bitkah je bilo treba s krvjo pisati resnico o našem boju, ki je vendarle prodrla izven naše dežele — in svet je občudoval uspehe naših borcev, naše narodnoosvobodilne vojske. Ves svet je v našem primeru jasno videl, da je volja golorokega ljudstva po svobodnem in novem življenju, pod vodstvom najzavednejših revolucionarnih sil, močnejša tudi od najmodernejšega orožja v rokah najkrucejših osvajačev.

Kateri elementi so vse zagotovi naše uspehe med težavnim štiriletnim bojem, je našim narodom znano. Morda pa

Narodnoosvobodilni odbori so odigrali med vojno veliko in važno vlogo

Svečda je bilo pri vsem tem velikega pomena naše nenčno delo za ostvareitev nove, resnične ljudske oblasti. Od vsega začetka našega revolucionarnega boja smo delali za to. Gotovo se še vedno spominjate tudi raznih podrobnosti iz dela narodnoosvobodilnega odbora Užice v letu 1941. Tako tudi v Srbiji kot v vseh drugih delih dežele so narodnoosvobodilni odbori odigrali med vojno veliko in važno vlogo. Ko govorimo o novi ljudski oblasti, je treba posebej poudariti zelo

Vojno opustošenje je še povečalo splošno zaostalost naše dežele

Gospodarstvo, ki smo ga podedovali, je bilo zelo zaostalost: predvojna Jugoslavija je bila med gospodarsko najbolj zaostalimi državami v Evropi. Huda vojna opustošenja so še povečala to splošno zaostalost naše dežele. Naše vasi in mesta so bila razdejana in požgana. Približno polovica se tistih maloštevilnih in zaostalih industrijskih podjetij je bila razdejana, ceste in železniške proge pa so bile povsem uničene. Ko je sovražnik bežal iz dežele, je rušil mostove, poslopja in drugo, oral je železniške proge in odnesel iz dežele vse, kar je mogel. Skratka, za njim je ostalo pravo opustošenje.

Prebivalstvo je bilo med vojno zdesetkano in zaradi ropanja okupatorjev povsem obubožano. Približno 3,5 milijona prebivalcev je ostalo brez strehe in brez pohištva, hudo pa so bile prizadete tudi zdravstvene, prosvetne, znanstvene in kulturne ustanove.

Ogromno število invalidov in otrok brez staršev je bilo eden najtežjih problemov za našo ljudsko oblast, za našo mlado republiko, ki se je rodila iz krvi in solza, potem pa jo je bilo treba razvijati in utrjevati v potu in z odpovedovanji naših delovnih ljudi, in zavedala je na vse močnejše objektivne in subjektivne težave.

Naša dežela, ki je dala med vojno toliko človeških žrtv in utrpela ogromno materialno škodo, po koncu vojne ni nasla potrebnega razumevanja. Od skupne vojne škode, ki je cenijo — računano po predvojni vrednosti — na kakih 47 milijard dolarjev, smo na račun reparacij, restitucij in terjatev dobili manj kot dva odstotka. To je seveda povečalo naše težave v obnovi in povojni graditvi, med katerimi so bile tudi suše in druge elementarne nesreče v več letih po vojni, kakor tudi vrsta drugih neugodnih pogojev.

PONOSNO LAHKO REČEMO, DA SMO PREMAGALI NAJVEČJE TEŽAVE IN ZMAGALI PRAV SPRICO NAPORO. VZTRAJNOST IN VZDRŽLIVOST NAŠIH DELOVNIH LJUDI

Da bi čimprej premagali podedovano zaostalost in ustvarili pogoje za hitrejši in skladnejši razvoj vsega gospodarstva in družbe, smo v prvem obdobju posvetili največjo pozornost razvoju industrije, zlasti njenih temeljnih panog. Začasno smo morali zato zavreti razvoj

ne bo odveč, da opozorim na to tudi nekatere ljudi izven naše dežele, ki so pripravljani to ne samo pozabiti, ampak tudi podcenjevati, nekateri od njih pa celo na razne načine pacijo zgodovinska dejstva iz naše krvave epopeje.

Predvsem smo pravilno zastavili osnovni cilj osvobodilnega boja: ne samo osvoboditi deželo okupatorja, ampak ustvariti tudi nov družbeni sistem, ki je čedalje bolj dozoroval v zavesti najširših ljudskih množic. Naši narodi so v praksi spoznali, občutili so na lastni koži, v čem so glavni vzroki tragedije, ki je doletela predvojno Jugoslavijo.

Narodnoosvobodilni odbori so odigrali med vojno veliko in važno vlogo

velik pomen AVNOJ za uspeh našega boja. Na prvem zasedanju AVNOJ v Bihacu so predstavniki ljudstva iz skoraj vseh krajev naše dežele ustvarili jedro administrativno-politične oblasti. V Jajcu, na drugem zasedanju, ki je bilo prav tako sredi boja, s bili sprejeti še važnejši sklepi za nadaljnji razvoj nove države, ki smo to ustvarjali: ustanovljena je bila med drugim tudi prva, časna vlada — Nacionalni odbor osvoboditve Jugoslavije, ki se je povezal z našimi zavezniki za-

Vojno opustošenje je še povečalo splošno zaostalost naše dežele

rad koordinacije nadaljnega boja in pogajanj o povojni Jugoslaviji in teritorialnih vprašanjih kakor tudi o usodi begunske vlade. Tako imenovani sporazum Tito-Subašić je narekovala nujna potreba po mirnejšem povojnem razvoju, t.j. prehodu iz vojnega stanja v nadaljnji, nekrvavi revolucionarni družbeni razvoj.

Uspešno končana vojna in ostvareitev naše nove, socialistične in federativno urejene skupnosti enakopravnih narodov, ki si je s svojim bojem pridobila velik ugled in priznanje na svetu, sta pokazala, da je bilo zaupanje širokih ljudskih množic v našo Komunistično partijo kot voditeljico revolucionarnega osvobodilnega boja popolnoma upravičeno.

Republika, ki smo jo ustvarili, nam je tedaj naložila nove naloge. Obnoviti razdejano deželo, pozdraviti globoke rane, ki nam jih je zadala vojna, začeti ustvarjati socializem, z vsemi silami se posvetiti ustvarjanju boljšega življenja v svobodni državi bratskih in enotnih narodov — to so bile osnovne naloge, ki so si jih naši narodi in naša Partija zastavili takoj v začetku povojnega obdobja našega revolucionarnega razvoja.

NASA DRŽAVA ZELO USPEŠNO SODELUJE Z VEČINO DRŽAV VSEH CELIN SVETA

Tovariši in tovarišice!

Naša država je v povojnem obdobju dosegla izredno velike uspehe tudi v svoji zunanji politiki. Pri tem, ko dosledno varuje svojo neodvisnost in samostojnost v svoji zunanji politiki, naša država zelo uspešno sodeluje z ogromno večino držav vseh celin sveta. To sodelovanje se razvija na načelu aktivne in miroljubne koeksistence z vsemi državami, ne glede na razlike v njihovih družbenih sistemih, ker sodimo, da je to edina alternativa, če se hočemo izogniti novi katastrofi.

Naš dosleden in vztrajen boj za odpravo kolonializma, za pomoč nerazvitim državam, za enakopravne odnose med narodi in državami, velikimi in majhnimi, za pravico vsakega naroda, da si sam upravlja, za razorožitev in preprečevanje atomskih poskusov in uporabe tega strašnega sredstva v vojne namene, itd. — z vsem tem si je naša država pridobila velik ugled na svetu, in mi ta ugled izkoriščamo predvsem za to, da bi še uspešneje delovali za obrambo miru in za zmago

da se je narodni dohodek na prebivalca naše države povečal v primerjavi s stanjem pred vojno za več kot dva in polkrat. Delež industrije in rudarstva v ustvarjanju narodnega dohodka se je povečal od kakih 27 odstotkov pred vojno na približno 50 odstotkov. Industrijska proizvodnja se je povečala za štiri in polkrat, kmetijska proizvodnja pa za kakih 60 odstotkov, medtem ko se je hkrati povečala proizvodnja na ostalih gospodarskih področjih. Bistveno se je spremenila tudi struktura gospodarstva, materialno-tehnična osnova vsega gospodarstva pa se je močno razvila. Proizvajati smo začeli vrsto izdelkov, ki jih pred vojno sploh niso proizvajali v naši deželi.

Drug važen element je bil v tem, da so bili pravilno postavljeni odnosi med raznimi narodnostmi in novi Jugoslaviji, in pa v vztrajnem zavzemanju za uresničitev in stalno krepitev bratstva in enotnosti.

Zelo važen je bil tudi uspešen boj proti okupatorju: v tem boju trenutni porazi niso imeli kaknega močnejšega vpliva in niso izpodkopavali morale. Sam odnos naše narodnoosvobodilne vojske do ljudstva je bil pravilno postavljen: naša vojska je bila prava ljudska vojska, ki je štela in spoštovala tako imetje ljudi kot človekovo osebnost.

Narodnoosvobodilni odbori so odigrali med vojno veliko in važno vlogo

rad koordinacije nadaljnega boja in pogajanj o povojni Jugoslaviji in teritorialnih vprašanjih kakor tudi o usodi begunske vlade. Tako imenovani sporazum Tito-Subašić je narekovala nujna potreba po mirnejšem povojnem razvoju, t.j. prehodu iz vojnega stanja v nadaljnji, nekrvavi revolucionarni družbeni razvoj.

Uspešno končana vojna in ostvareitev naše nove, socialistične in federativno urejene skupnosti enakopravnih narodov, ki si je s svojim bojem pridobila velik ugled in priznanje na svetu, sta pokazala, da je bilo zaupanje širokih ljudskih množic v našo Komunistično partijo kot voditeljico revolucionarnega osvobodilnega boja popolnoma upravičeno.

Republika, ki smo jo ustvarili, nam je tedaj naložila nove naloge. Obnoviti razdejano deželo, pozdraviti globoke rane, ki nam jih je zadala vojna, začeti ustvarjati socializem, z vsemi silami se posvetiti ustvarjanju boljšega življenja v svobodni državi bratskih in enotnih narodov — to so bile osnovne naloge, ki so si jih naši narodi in naša Partija zastavili takoj v začetku povojnega obdobja našega revolucionarnega razvoja.

NASA DRŽAVA ZELO USPEŠNO SODELUJE Z VEČINO DRŽAV VSEH CELIN SVETA

Tovariši in tovarišice!

Naša država je v povojnem obdobju dosegla izredno velike uspehe tudi v svoji zunanji politiki. Pri tem, ko dosledno varuje svojo neodvisnost in samostojnost v svoji zunanji politiki, naša država zelo uspešno sodeluje z ogromno večino držav vseh celin sveta. To sodelovanje se razvija na načelu aktivne in miroljubne koeksistence z vsemi državami, ne glede na razlike v njihovih družbenih sistemih, ker sodimo, da je to edina alternativa, če se hočemo izogniti novi katastrofi.

Naš dosleden in vztrajen boj za odpravo kolonializma, za pomoč nerazvitim državam, za enakopravne odnose med narodi in državami, velikimi in majhnimi, za pravico vsakega naroda, da si sam upravlja, za razorožitev in preprečevanje atomskih poskusov in uporabe tega strašnega sredstva v vojne namene, itd. — z vsem tem si je naša država pridobila velik ugled na svetu, in mi ta ugled izkoriščamo predvsem za to, da bi še uspešneje delovali za obrambo miru in za zmago

da se je narodni dohodek na prebivalca naše države povečal v primerjavi s stanjem pred vojno za več kot dva in polkrat. Delež industrije in rudarstva v ustvarjanju narodnega dohodka se je povečal od kakih 27 odstotkov pred vojno na približno 50 odstotkov. Industrijska proizvodnja se je povečala za štiri in polkrat, kmetijska proizvodnja pa za kakih 60 odstotkov, medtem ko se je hkrati povečala proizvodnja na ostalih gospodarskih področjih. Bistveno se je spremenila tudi struktura gospodarstva, materialno-tehnična osnova vsega gospodarstva pa se je močno razvila. Proizvajati smo začeli vrsto izdelkov, ki jih pred vojno sploh niso proizvajali v naši deželi.

konstruktivnih načel, ki lahko človeštvu zagotove mir in poudno sodelovanje.

Zaradi takšnega našega neodvisnega stališča in odkritega navajanja raznih negativnih elementov, ki zastružujejo mednarodni položaj, so nas pogosto napadali z raznih strani in nam prizadeli nemajhno gospodarsko in druge škode. Toda ugled Jugoslavije je zaradi tega samo še bolj zrasel, posebno med afriškimi, azijskimi in drugimi državami, zlasti pa med tistimi, ki niso vezane na bloke.

Dovolite mi, tovariši in tovarišice, da povem nekaj o tem, v čem so pravzaprav korenine tako napetega položaja v svetu, ki se zmeraj zastružuje mednarodne odnose in zaradi možnih posledic povzroča zaskrbljenost na svetu.

Danes je vsakomur na svetu dobro znano, katere so najbolj nevarne točke, odnosno žarišča, ki bi lahko privedla do ponovnega splošnega mednarodnega spopada. Toda da bi videli, kako je do tega prišlo in v čem je bistvo spornih problemov, je treba napraviti analizo, čeprav povsem splošno.

Ce se ozremo na položaj in mednarodne odnose kakršni so bili pred 22 leti, bomo videli, da je bil svetovni položaj v tistem času zelo podoben današnjemu, ali bolje rečeno, da je dandanašnji položaj zelo sličen položaju pred drugo svetovno vojno.

Razna nasprotja med velikimi državami, ki so prihajala do izraza na sestankih Društva narodov, so popolnoma paralizirala delo in privedla končno do razpada te organizacije. To je omogočilo obnavljanje revanšističnih težej Nemčije in mrzlično oboroževanje in pripravljanje sil osi na drugo svetovno vojno.

Kakšen odnos pa so zavzele tedaj nekatere zahodne države do stalno rastoče in ogrožajoče težnje nemškega militarizma, ali bolje rečeno fašizma? Z raznimi koncesijami, omahljivo politiko in celo z dajanjem neposredne pomoči so omogočile krepitev militarizma v Nemčiji. Münchenska kapitulacija in

Ogromna večina človeštva se ne strinja z sedanjo politiko hladne vojne

Ogromna večina človeštva se boji posledic sedanjega napetega mednarodnega položaja in se ne strinja s sedanjo politiko hladne vojne in nadaljnega povečanja nezaupanja in napetosti v svetu. Pokazalo se je, da posamezne države, mislim na nevezane, ne morejo posamezno storiti nekaj učinkovitega za zboljšanje položaja, čeprav so njihova stališča še tako pravilna in aktualna: zato je potrebna enotna odločna akcija kar največjega števila držav, ki ne pripadajo blokom — in takšen je bil tudi namen sklicanja sestanka predstavnikov izvenblokovskih držav na najvišji ravni.

Cilj sestanka voditeljev izvenblokovskih držav je, prispevati največje napore, da bi preprečili najhujše in da bi se pogovorili o tem, kako priti iz slepe ulice, in omogočili konstruktivno urejanje raznih mednarodnih problemov. Ta sestanek je logična posledica sedanjega prizadevanja velikih držav, da same brez udeležbe malih in nevezanih držav tudi izven OZN uredijo najbolj bistvene probleme, ki stalno ogrožajo mir na svetu.

Sestanek najvišjih predstavnikov izvenblokovskih držav bo nadaljevanje tiste akcije, ki jo je začela petorica voditeljev držav na XV. zasedanju Generalne skupščine OZN in ki je v enodušno sprejeti resoluciji predstavnikov več kot 28 držav dobila svo moralno podporo.

Kot je znano, so v Kairu sklenili, da bo konferenca voditeljev izvenblokovskih držav nevezanih držav v naši državi. Ta odločitev je veliko priznanje vlozi Jugoslavije v njenem boju za mir in mednarodno sodelovanje, konferenca pa bo izredno pomembna za

sporazum, ki je Hitlerju pustil svobodne roke in možnost, da zavzame sosedne države, sta bila najbolj zgovorno potrdila takšne neodločne politike: to je bil višek slepe kapitulantske politike do sil osi, ki so si zadale cilj, da osvojijo svet in da uvedejo najbolj reakcionarni »novi red« — fašizem.

Zahodne države so na ta način hotele odvrniti nevarnost in jo obrniti v nasprotno smer, kot udarno silo proti socialistični državi. Sovjetski zvezi, in istočasno dobiti žandarja za preprečevanje čedalje hitrejšega naraščanja naprednih gibanj v Evropi in na svetu sploh. Toda kaj se je zgodilo? Ta udarna sila se je obrnila najprej proti tistim, ki so največ pripomogli k njenemu nastanku, to je proti zahodnim državam.

Kaj ne bi bilo potrebno, da se, če to vemo, tudi danes zamislimo nad tem, kar se sedaj dogaja, nad ponavljanjem zgodovine kljub očitni škodljivosti takšnih dejstev iz nedavne preteklosti? Kajti, Zahodno Nemčijo ponovno mrzlično oborožujejo spet kot nekakšno udarno silo proti dozdnevni komunistični nevarnosti. Zahodno Nemčijo so oborožili že skoraj do zob. Prekršili so določbe Potsdamskega sporazuma in dovolili, da zgradi do 60.000 ton križark, a te žepne križarke so imenovali »rušilce«. Ali niso tudi Hitlerja prav tako izpodbujali na razne načine, naj z graditvijo dozdevnih žepnih križark ustvari takšno pomorsko udarno silo, ki pa je pozneje prizadela zaveznikom velikanske izgube na vseh morjih sveta. Mar je potrebna boljša primerjava, s katero bi ilustrirali slepoto današnje politike nekaterih zahodnih držav, s katero si prizadevajo ustvariti tako imenovano obrambno silo v Zahodni Nemčiji? Mislim, da je vsakomur jasno, do kakšnih nedoglednih in katastrofalnih posledic lahko to privede, če se vse miroljubne sile sveta ne združijo proti nadaljnjemu oboroževanju sploh in proti takšni politiki, ki lahko človeštvo pahne v novo katastrofo.

zmago tistih načel, ki morajo omogočiti mir in miroljubno urejanje spornih mednarodnih problemov.

Jasno je, da imajo tudi nevezane države svoje posebne, specifične interese. Imajo pa tudi marsikaj, kar je izredno pomembno za vse in kar je skupno ne samo določeni številu nevezanih držav, temveč tudi vsemu človeštvu. Predvsem je to njihova težnja in njihov interes, da bi dosegli konstruktivno mednarodno sodelovanje in da bi našli način, kako se izogniti katastrofi, največji od vseh, ki so kdajkoli doleteli ljudi na našem planetu. To je tisto, čemur je treba podrediti svoje ozke interese, kajti skupni interesi posameznih držav, skupaj z njimi pa tudi upravičeni interesi vsake države posebej, izgubljajo svoj pomen sprito interesov vsega sveta, ki so danes močno ogroženi.

Ena največjih nevarnosti, ki stalno preti s širšim oboroženim spopadom, je prizadevanje, da bi na razne načine preprečili odpravo kolonializma. Alžirija, Kongo, Angola, Južnoafriška unija, Zahodni Irian, Laos in druga podobna področja so nevarna žarišča novih mednarodnih spopadov.

Lunine spremembe in vremenska napoved

za čas od 15. do 22. julija 1961
Prvi krajec bo dne 21. julija ob 0,14 uri. Ves teden bo lepo in zelo vroče.

Junaško zgodovinsko obdobje jugoslovanskih narodov

Za nami je dan borce, za nami so velike svečanosti v Titovem Uzu, kraju, ki je odigral veliko vlogo med narodnoosvobodilnim bojem že leta 1941. Ptuj je proslavil dan borce z mitingom in kresovanjem v ljudskem vrtu, kjer je govoril nekdanji borec NOV, profesor Miro Bračič, naš domačin iz Cirkulan, sedaj v Mariboru. Poudaril je pomen vstaje jugoslovanskih narodov proti okupatorju in pokazal v tehničnih besedah našo revolucionarno pot v socializmu v povojnih letih.

Ko je za nami že del letošnjih slavnosti v čast velikim dogodkom iz leta 1941, je naša dolžnost, da se vsaj v kratkih stvkih spomnimo najvažnejših dogodkov v naši grandiozni bojni poti k svobodi.

POLETJE 1941

Domovina je pod fašističnim jarmom. Tu strahujejo divizije sovražnih vojakov, zapirajo in morijo rodoljube. V gozdnatih in od naselji oddaljenih predelih naše domovine se poleti 1941 ustanovljajo prvi partizanski odredi in začnejo oboroženi upor proti okupatorju pod vrhovnim vodstvom tovariša Tita. 4. julija 1941 poziva CK KPJ vse jugoslovanske narode v oboroženo vstajo.

Dne 7. julija 1941 se organizirano upro v zahodni Srbiji, 13. julija v Crni gori, 22. julija v Sloveniji, 27. julija na Hrvaškem.

Bosna leta 1942

Najvažnejši dogodki v letu 1942, pomembni za vso domovino, se odigrajo v Bosni. V mestu Foča je januarja sedež Vrhovnega štaba. V jeseni istega leta je prvo zasedanje AVNOJ v Bihaču. Tu se zbere 26. in 27. novembra 54 jugoslovanskih predstavnikov, da ustanovijo predstavniško telo vseh antifašističnih skupin, ki bi skupaj z VS vodile NOV. To je Anti-fašistični svet (veče) narodne osvoboditve Jugoslavije, prvi parlament jugoslovanskih narodov med okupacijo. Prvo zasedanje AVNOJ obsodi četnike Draže Mihajloviča, ki so se pridružili izdajalcem domovine, obsodi Pavelića, Nedića, Ljotića in druge okupatorjeve podrebnike. AVNOJ potrdi dotedanje delo CK KPJ in VS ter POJ.

Izjava tov. Tita in dr. Ivana Ribarja

Dne 8. februarja 1945 sta predsednik AVNOJ in komandant VS tov. Tito izdala izjavo o ciljih narodnoosvobodilnega boja, kot so enakopravnost in osvoboditev jugoslovanskih narodov.

V Sloveniji je bil Boris Kidrič prvi poveljnik in nato politični komisar narodnoosvobodilne vojske.

V vseh predelih Jugoslavije so leta 1945 vodile partizanske brigade neizprosno vojno proti nacistom, fašistom, ustašem, četnikom in drugim domačim izdajalcem, ki so pomagali okupatorju v boju proti lastnemu narodu.

Sovražnik hoče leta 1943 uničiti NOV in POJ

V prvi polovici leta 1943 so skušali Nemci in Italijani s IV. in V. ofenzivo uničiti narodnoosvobodilno vojsko, ki je z nadčloveškimi napori odbijala sovražne napade. Sovražnik je hotel obkoliti svobodno ozemlje in Liki, Korundu, v zahodni Bosni. Naše divizije so prešle v protinapad v Hercegovini, Sandžaku in Crni gori. Divizije pod poveljstvom VS so osvobodile več mest in prodrle do Neretve. Sovražniku so pomagali četniki Draže Mihajloviča.

Slavonski partizani so se znašli na koncu marca v sovražnikovi ofenzivi. V Makedoniji se osnuje 5 operativnih con NOV. Operativne divizije osvobodijo večji del Crne gore in Hercegovine ter skoraj ves Sandžak. Zaradi partizanskih uspehov zbere sovražnik okoli 15.000 borcev NOV ob Neretvi okoli 120.000 svojih vojakov. Krvavi boji se začnejo ob Sutjeski in Pivi z ogromnimi žrtvami. Tu pade legendarni junak III. prol. divizije Sava Kovčević. Sredi junija so se naša prebila čez reko Sutjesko, kjer je drobec letalske bombe ranil tovariša Tita.

Sovražnik je bil po hudih bojih v vzh. Bosni premagan

Jesenski uspehi NOV leta 1943

V jeseni leta 1943 je dobila ljudska vstaja v Jugoslaviji nov veličasten polet. NOV in POJ so osvobodili velik del Dalmacije, dalmatinske otoke, Hercegovino in del Hrvaškega primorja.

Italija je kapitulirala septembra 1943 in NOV in POJ sta razorožili 11 italijanskih divizij. Prva proletarska divizija je z dalmatinskimi brigadami osvobodila Split, glavno skla-

dišče sovražnikovega vojaškega materiala. Tudi v Sloveniji. Crni gori in Makedoniji so osvobodilne sile razorožile italijanske divizije in zaplenile veliko vojaškega materiala. Kapitulacija Italije in razorožitev italijanskih divizij sta pripomogli k novemu močnemu razmahu narodnoosvobodilnega gibanja. Z italijanskim orožjem so lahko samo v Dalmaciji oborožili 80.000 borcev. Naši so zasedli skoro vso jadransko obalo in veliko otokov, zajeli nekaj ladij in razširili bojno področje na morje.

VI. sovražna ofenziva

Nemci so se bali, da bi nastala stalna zveza med anglo-amerikanskimi silami v Sredozemlju in Italiji ter narodnoosvobodilno vojsko, zato so v drugi polovici septembra začeli spet napadati NOV in POJ. Zasedla se je šesta sovražna ofenziva, ki je divjala do januarja 1944. Nemci so vrgli v boj okoli 300.000 vojakov nemške narodnosti, 120.000 Bolgarov in 27.000 Madžarov v domačih sovražnih formacijah, pri ustaših,

v Teheranu, so se 29. novembra 1943 zbrali v mestu Jajce predstavniki iz vseh nacionalnih pokrajin. Zaradi svojih sklepov je to zasedanje izredno pomembno. AVNOJ je postal najvišje zakonodajno in izvršno predstavništvo vse Jugoslavije. Izdajalski begunski vladi so predstavniki odvzeli pravico zakonite vlade Jugoslavije. Pomemben sklep na tem zasedanju je bil, da se Jugoslavija zgradi po demokratičnem federativnem načelu enakopravnih narodov. S sklepi drugega zasedanja AVNOJ je bila zaključena graditev državnega organizma nove Jugoslavije. Jugoslavija se je pred svetom uveljavila kot vojskujoča se država s vojnim parlamentom in vojsko. Na tem zasedanju je prišla do izraza zmaga ljudske revolucije nad političnimi krogi stare jugoslovanske monarhije. Zato je v grb nove Jugoslavije vtisnjen datum 29. XI. 1943.

NOV leta 1944

Leta 1944 napada NOV z mo-

1941
1961
OB 20-LETNICI VSTAJE

domobrančih in četnikih ter drugih kvislinških enotah je bilo okoli 630.000 vojakov.

Vrhovni štab NOV je tedaj poveljeval okoli 300.000 borcem. Ker je bilo osvobodeno že veliko jugoslovansko ozemlje, so hoteli Nemci iztrgati našim najvažnejše partizanske žile, gospodarska središča, obalo in pristanišča.

Velika hrabrost borcev, dobra organizacija in spretno poveljevanje so pripomogli tudi v teh bojih k zmagi NOV.

Drugo zasedanje AVNOJ

Leta 1945 so se razvili in utrdili vaški, občinski in okrajni NOO. V nacionalnih pokrajinah so bila nacionalna ljudska predstavništva, ki so usmerjala delo narodnoosvobodilnih odborov.

Ko so veliki trije konferirali

dernim tehničnim orožjem in predstavlja že močno regularno vojsko. Do konca leta je osvobodila NOV dve tretjini celotnega državnega ozemlja. Dne 20. oktobra 1944 so mehanizirani sovjetski korpus z generalom Zdanovim in dva jugoslovanska korpusa pod poveljstvom Peka Dapčevića po desetih dneh boja osvobodili Beograd.

Vodstvo države in NOV preselijo v glavno mesto države. Že 2. novembra 1944 je tov. Tito, kot predstavnik nove jugoslovanske države sklenil sporazum s predstavnikom kraljevske vlade Subašičem, o svobodni odločitvi ljudstva po končani vojni o obliki državne vladavine. Do tedaj se kralj ne sme vrniti v domovino.

Žalostni spomini na Ripač pri Bihaču

(Nadaljevanje)

Ripač je bil mala čaršija. Obsegal je približno velikost ptujskega parka. Zato smo bili priče vsem grozotam, ki so se dogajale iz dneva v dan.

Ko so poklali in izropali bolj premožne pravoslavce, so začeli kar po vrsti. Od začetka so zbirali vse moške in jih brez zaslišanja in sodbe morili. Ko so ostali videli, kaj se godi z njimi, so zbežali v gozdove, preden so jih ujeli. Doma so ostale le žene, otroci in starčki. Ustašev ni motilo, da ni bilo moč. Masovno so zbirali otroke, starčke in žene, ki so si morali zvezati na palčico kosček bele rute in jo tako nositi pred ustaši, ki so ponosno korakali z naperjenimi puškami in govorili, da so se jim partizani predali.

Domačije, iz katerih so odgnali ljudi, so izropali in požgali. Pravoslavna naselja so se spreminjala v goreče bakle. Ti, ki so odšli v gozdove, videč, da gorijo njihove domačije, niso mirovali več. Storili so, kar se je dalo. Razkopavali so ceste, železniške tirne, podirali telefonske drogovce. Začel se je boj.

Ne daleč od našega stanovanja sta stanovali sestri šivilji; prva je bila črnolasa, druga pa blondinka. Večkrat smo se srečali ob Uni, kamor smo hodili po vodo. Vedno sta govorili, da s strahom čakata, kaj se bo zgodilo z njima. Mlajša blondinka je bila krasno dekle. Nekega dne so se oglasili pri njih ustaši in ukazali, da mora blondinka z njimi. Na vprašanje, kam mora, so ji odgovorili, da bo šla skupaj z njimi iskat partizane.

Odgagnali so jo. Kakšna se je vrnila, se ne da popisati. Njena prej čedna obleka, je visela na njej kakor cunjica, raztrgana, prašna, povaljana. Ko je prišla v sobo se je vrgla na tla, z obrazom navzdol in z jokajočim glasom rekla: »Sestra moja, kaj se je danes godilo z menoj, to ti ne morem povedati! Drugi dan so prišli spet po blondinko, nazaj je niso pripeljali več. Sestra je, videč, da so se ustaši vrnili sami, vprašala, kje je sestra. Smejali so se ji v obraz in rekli: »Ni je več, zajeli so jo partizani.«

Tretji dan so se oglasili pri neki mladi vdovi. Imela je štiri-letnega sinčka. Ukazali so ji, da mora iti z njimi iskat partizane. Te pa že prvi dan niso privedli

Borec Plohl Janez

Rodil se je 4. marca 1927 v Zagajcih. Dopržil je osnovno šolo v Gorjancih. Po končani šoli je pomagal doma staršem na kmetiji.

Ko je bil star 17 let, je odšel v partizane. Boril se je v Kozjanskem odredu. Po pripovedovanju tovaršev, ki so z njim sodelovali v borbi, je padel ob koncu leta 1944 nekje ob Krki. To se je zgodilo takole:

Janez se je s svojimi tovariši zadrževal v nekem samostanu ob Krki. Nemci so jih izsledili. Obkolili so samostan in vnela se je strahotna bitka. Partizani so bili v hudem položaju. Nekaj se jih je rešilo iz živice nemškega obroča in zbežalo v bližnji gozd. Tudi Janez se je prebél. Skočil je v valove Krke, da bi se otel pred to sovražnih krogel, ki so švigale mimo njegovih ušes. Toda priletela je krogla in ga zadela v glavo. Tako so hladni valovi Krke objeli mrtvo truplo in mu pripravili hladen grob na dnu reke.

Janez, moj sovaščan je daroval svoje mlado življenje za našo svobodo.

Zapisala Vidovič Marija — VIII.

Zakonita jugoslovanska vlada in zadnji boji za svobodo

Dne 7. marca 1945 so v Beogradu sestavili enotno jugoslovansko vlado pod predsedstvom maršala Tita. V njej so bili 4 predstavniki jugoslovanske emigracije. Vlada je aprila 1945 podpisala v Moskvi prijateljski pakt s SZ.

Po osvoboditvi Beograda so formirali generalni štab JA s štirimi armadami. Proti zahodu so krenile tankovske enote, v zraku so operirale prve eskadrilje JA. Med Savo in Donavo je nastala sremska fronta, kjer so divjali boji nad 5 mesecev. I. in II. JA se je pridružila še III. Južno od Save, ki je očistila Bosno del Hrvaške in Slovenijo. Vse tri JA so zaključile vojno v severni Sloveniji in na Koroskem, kjer so uničili ostanke nemške armadne skupine E in ujele generala von Loehra. Nemci so imeli v tej skupini nad 99.000 mrtvih.

IV. JA se je borila v Dalmaciji in z naglico prodirala na zapad. Pomagala je nato osvoboditi Istro in Trst.

Ob dnevu zmag 9. maja 1945 je štela JA 800.000 borcev v 17 korpusih in 52 divizijah.

Do danes, ko praznujemo 20. obletnico vstaje jugoslovanskih narodov proti okupatorju — je minilo 16 svobodnih let, ko so naši narodi dosegli pri graditvi nove Jugoslavije velike uspehe na področju gospodarskega, kulturnega in političnega življenja.

R. V.

več nazaj. Ostal je otrok brez matere in svojcev.

Nekega dne so zagledali človeka precej daleč od Ripča na cesti. Vedeči so, da je pravoslavac, ker ni imel na glavi fesa. Streljali so tako dolgo na njega, da je človek na cesti obstal. Privedli so ga v čaršijo. Zvezali so mu na hrbtu roke z žico in ga tako vodili po ulici. Dva sta ga tepla s pestmi v obraz, dva sta ga pa sekala z bodali v hrbet. Človek se je pomikal po ulici sklonjen in brez besede. Srajca se je vsa premočena od znoja in krvi držala telesa. Na glavi mu je zijala velika rana, iz katere so padali koščki strjene krvi. Ustaša sta prišla bodala za ostrino in ga začela s topim delom pretepati po razsekane hrbtu. Takrat je ujetnik prosil, naj ga ne pretepajo več. Ustrelili so ga šele pozno zvečer.

Zinka

Dopisujte v

PTUJSKI TEDNIK

Ptujski komunalni problemi

V Komunalni ustanovi, ki opravlja v Ptuj in v okolici najbolj pereče življenjske probleme, je združenih več manjših obratov, ki bi jim lahko rekli »obrat v obratu« in ki skrbijo za red in snago v našem mestu.

V ustanovi je zaposlenih 58 delavcev in čisto opravlja isti človek tudi po več opravil, tako na primer skladiščnik izvršuje v podjetju tudi vsa mizarska in kolarska dela ter podobno. Trenutno imajo še družbeni način upravljanja in sicer določa šest članov upravnega odbora občina, trije pa so iz vrst delovnega kolektiva.

Ustanova je odgovorna za vzdrževanje ulic in cest, bavi se tudi s škropljenjem ter skrbi za pogrebni zavod in pokopališče, za sejmische in javno razsvetljavo, za notranje in zunanje kopališče v Ptuj ter za odvoz smeti in škropljenje ulic v Kidričevem.

Prav tako mora urejevati in vzdrževati oba mestna parka, ki sta danes lepo urejena, vendar trpi ustanova mnogo škode, ki jo povzročajo v parkih neredneži brez čuta do ljudske imovine. Vse pregoisto se dogaja, da nasadi, ki jih posadijo, izginejo v naslednji noči brez vsakega sledu. Takl uničevalci radi posegajo tudi po lončnicah in po

Lepa proslava za Dan borca v Ptuj

(Nadaljevanje s 1. strani)

»Čeprav je bila vojna končana, napor naših narodov niso prestali. Država je bila skoraj do tal porušena in imeli nismo ničesar razen vere v srce, da bomo tudi to oviro premagali. In res smo jo. Poglejmo danes naše tovarne, elektrarne, železnice, mesta in vasi, ki smo jih zgradili v nekaj letih. Naša država, poprej neznanata, dobiva danes in že zavzema vse večjo veljavo v svetu. Dosledno smo podpirali in podpiramo mir in koeksistenco med narodi vsega sveta, borimo se proti blokovski politiki, proti kolonializmu in imperializmu, ki danes izgublja tal pod nogami. Nudimo moralno in finančno

no pomoč narodom Azije in Afrike, ki so se pred kratkim rešili kolonialnega jarma. Naša država se pod vodstvom tov. Tita bori proti vojni, ki se je ne bomo mogli izogniti, če se ne bomo spremenili okoliščine, ki danes vladajo v svetu.«

S temi besedami je tov. Bračič zaključil svoj slavnostni govor, ki ga je skoraj tisočglašva množica navdušeno pozdravila s ploskanjem.

Po slavnostnem govoru je množica obiskovalcev ostala v vselem razpoloženju pozno v noč ob sodelovanju godbe DPD Svoboda Ptuj in Veselih Prelekov. Za potrebo je skrbelo podjetje Slovenske gorice Ptuj.

Nedovoljeno trgovanje z živino, alkoholnimi pijačami in šušmarstvo v letu 1960

Zaradi raznovrstnih gospodarskih prestopkov na ptujskem občinskem področju je bilo v preteklem letu vloženih 169 prijav, od teh Javnemu tožilstvu 7 zaradi kaznivih dejanj in 4 zaradi gospodarskih prekrškov ter sodniku za prekrške 158 prijav. Poleg tega je bilo potrebno v lanskem letu predložiti v treh primerih Svetu za obrt in industrijo prepoved dela šušmarjev, v štirih primerih izdati odločbo o odvzemu protipravno pridobljene koristi, v devetih primerih izdati odločbo za odpravo nepravilnosti.

Poglejmo podrobneje, zaradi česar in koga so se nanašale navedene prijave in ostali ukrepi. Z nedovoljenim trgovanjem z alkoholnimi pijačami sta se bavila predvsem:

Korez Jožef iz Kidričevega, ki je prejemal vino in žganje iz Srbijske po železnici ter ga na svojem domu preprodajal na gostinski način. Precej tega blaga je skrival tudi v železniškem skladišču.

Segula Ana iz Ptuja. Ta je navajljala pijače (v glavnem samoderivce) v Slovenskih goricah ter jih preprodajala v Ptuj. V zadnjih dveh letih je preprodala najmanj 6981 litrov vina in 246 litrov žganja. Pijače je celo kreditirala svojim gostom. Zaradi tega je bila že večkrat kaznovana.

Naslednja oblika prepovedane trgovine je prekupevanje z živino. Tovrstnih trgovcev je na našem področju precej. Med prvimi pa je potrebno vsekakor omeniti Goluba Franca iz Draženc, ki se je pred nekaj leti priselil v ta kraj samo zato, da bi laže trgoval. Svoje zaveznike je našel v številnih krajih na našem področju kakor na hrvaški strani. Večkrat se je dogodilo, da so po-

samezniki jemali potne liste za živino na svoje ime vendar za račun Goluba Franca

Majcen Anton iz Sejanec se je specializiral za nedovoljeno trgovino na ptujskih živinskih sejmih. Po Slovenskih goricah je kupoval živino, ki jo je z dobičkom preprodajal na ptujskih sejmih. Čeprav mu je tržna inspekcija zasledila več glav živine in izreklo sodišče obšutno kazen, ga vse to ni spametovalo.

Vrsto prestopkov so zagrešila nekatera gostinska podjetja s tem, da so navodnjavala vino, špirtuozne, neupravičeno kreditirala in prodajala neprimerne pijače. V tem pogledu je prednjačil zlasti gostinski obrat »Markovci«, v katerem je bila zaposlena v svojstvu poslovođkinje Rožmarin Slavica, por. Zupančič. Ta je navodnjavala vino, žganje, likerje, pelinkovec, rum, skratka vse pijače razen vode. Podobno stanje je bilo v gostinskem obratu v Bukovcih, kjer je gospodarila Janžekovič Julijana. Ne dosti boljše stanje je bilo v gostinskem obratu v Lovrencu. Poslovođkinja Javernik Katica je tudi prilivala vodo. V nekaterih obratih pa so šli drugo pot: nalivali so manjšo količino, kakor so jo zaračunavali. To velja predvsem za špirtuozne in za gostinske obrate: Kavarno Ptuj, gostilno »Pri pošti«, obrat na gradu, »Novi svet, itd.

Poseben problem predstavlja nedovoljeno obratovanje brez potrebne oblastvenega dovoljenja. Lani je bilo prijavljenih 18 ljudi, ki so opravljali obrtno dejavnost, ne da bi posedovali obrtno dovoljenje. Posebno kritično stanje je v tem pogledu je pri zidarjih in tesarjih. V občini ni nobenega obrtnika — zidarja in le eden obrtnik — tesar, kljub temu pa se opravi ogromno tovrstnega dela.

V Hajdošah novo kopališče, ki bo po dograditvi popolnoma zadostovalo za vse kopalce.

Občina je odobrila za kopališče v Hajdošah dva milijona dinarjev. Ker pa so dela trenutno na gradbišču hidrocentrale ustavljena, stojijo tudi dela pri urejanju novega kopališča. Gradnja pa bodo kmalu nadaljevali in bo dokončana vključno do leta 1965. Do takrat pa se bodo kopalki morali zadovoljiti še s starim kopališčem.

Več pregledav kakor zunanje, povzroča komunalni ustanovi notranje kopališče. Trenutno je v obratovanju še staro, vendar s tem ne bo več mogoče dolgo računati, kajti naprave v kopališču so zastarele in bodo kmalu odslužile. Novo notranje kopališče bo dobil Ptuj šele z gradnjo novega zdravstvenega doma, ki ga bodo v kratkem začeli graditi in bo notranje kopališče urejeno v njegovih spodnjih prostorih.

Zelo pereče je tudi vprašanje asfaltiranja Ljutomerske ceste. Del sredstev je odobrenih iz republiškega sklada, del pa iz občinskega. Dela na Ljutomerski cesti bodo kmalu nadaljevali in Ptuj se bo znebil nevarnosti, ki mu jih povzroča slabo cestništvo proti bolnišnici. KF

Moj rojstni kraj

Gajevci

Dedekese je naveličal mi pripovedovati, zato moram zaključiti.

Nas Gajevci nima sicer nobenih renesančnih zgradb, stanovanj s preprogami, ima pa kljub temu tudi nekaj pestre zgodovine za seboj. Se danes je ohranjenih mnogo seg in navad in lepih običajev. To je kraj ob bistrem potoku in zelenih travnikih, to so hiše, iz katerih diha preprosta kmečka sapica, to je kraj z veselimi ljudmi, ki zapojejo ob še tako težavnem delu lepo slovensko domačo pesem, to je kraj, ki mi bo ostal vse življenje najdražji, to je moj rojstni kraj.

Beziak Franc Gaieyvi

Objave in oglasi

Mestni kino Ptuj

predvaja od 14. do 16. julija t.l. ameriški barvni film »VELIKA DEŽELA«; od 18. do 20. julija ameriški film »BEG V VERIGAH«.

Kino Ormož

predvaja 12. in 13. julija t.l. jugoslovanski film »VOJNA«; 19. in 20. julija t.l. sovjetski film »KRIZARKA VARJAG«.

Kino »Svoboda« Kidričevo

predvaja 12. julija t.l. italijanski film »SIROMAŠNI, A LEPI«; 15. julija t.l. italijansko-jugoslovanski film »BELI VRAG«; 19. julija t.l. italijanski film »LEPI, A SIROMAŠNI«.

Kino Zavrč

predvaja 16. julija t.l. ameriški film »INTERPOL«.

Zahvala

Ob bridki in nenadomestljivi izgubi mojega ljubelega očka

Fürer Simona

davčnega inšpektorja v pokou se iskreno zahvaljujem vsem zvestim prijateljem in znancem za izraze sožalja, pevcem, darovalcem vencev in cvetja ter za številno spremstvo na njegovi zadnji poti dne 26. VI. 1961.

Posebna hvala družini Cviki I. in sosedom za nesebično pomoč v tem težkem trenutku.

Zaljubljen hčerka Ida
V Ptuj, dne 3. VII. 1961.

Mestna hranilnica v Ptuj

obvešča svoje komitente in vlagatelje, da v ponedeljek, dne 10. julija 1961 zaradi polletnega zaključka za stanke ne bo poslovala.

Upravni odbor KZ Hajdina razpisuje delovno mesto NAKUPOVALCA POLJSKIH PRIDELKOV

Pogoji: trgovski pomočnik. Nastop službe takoj ali po dogovoru, plača po pravilniku o nagajevanju.

Kmetijska zadruga Hajdina proda VPREZNI ZETVENI STROJ

Prodaja se vrši v nedeljo, dne 9. julija 1961, ob 8. uri zjutraj na dvorišču zadruga Hajdina.

RAZPIS

Komisija ObčLO Ptuj za razpis mesta direktorja KZ »Ptujsko polje« Gorišnica po 21. členu Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. l. FLRJ, št. 52/57) razpisuje delovno mesto

direktorja

kmetijske zadruga »Ptujsko polje« Gorišnica

Pogoji razpisa:

Kandidat mora imeti srednjo šolo, višjo ali visoko izobrazbo ali pa nižjo izobrazbo in najmanj 5 let prakse v vodenju kmetijske zadruga.

Interesenti morajo vložiti prošnjo do 15. julija na ObčLO Ptuj s kratkim življenjepisom. Prošnjo je kolkovati s takso din 50.

Komisija za razpis

Trgovskega pomočnika

vojaščine prostega, takoj sprejmemo za bencinski servis v Ptuj. Samo pismene ponudbe na »PETROL« v Ptuj

KUPUJEMO NEOMEJENE KOLICINE S L A M E PO DNEVNI CENI. PREVZEM PO DOGOVORU.

Zivnoredsko-veterinarski zavod
Ptuj

Prodajam

Prodajam rože trajnice. Oglasite se v predpoldanskih urah. Na Tratah tev. 8.

Hišo v Ormožu prodajam ali zamenjam za hišo v okolici Ptuja ali Maribora. Naslov v upravi.

Košnjo detelje prodajam. Arnuš Ivan, Rabeličja vas 9.

Najditelja dokumentov na naslov Sardinšek Anton, Apače 70, naprošam, da mi jih vrne. Prodajam lepo kuhinjsko kredenco. Naslov v upravi lista.

Seviba

ISCEM SLUŽBO gospodinske pomočnice v Ptuj ali v okolici. Naslov v upravi.

GOSPODINSKO POMOČNICO sprejme štirčlanska družina. Plača 5000 din. Naslov v upravi.

Izgubljeno

Prosim najditelja ročne ure, izgubljene ob Dravi, da jo vrne v upravi lista.

Tržne cene

POVRTNINA: čebula 60—80 dinarjev, fižol v stročju 80—100, fižol lušč. 80, grah 40—50, grah lušč. 100, krompir novi 50, karfiola 80, kumare 80—100, korenje mlado 100, peteršilj 100, rdeča pesa 50, česen 140, solata endivija 60, solata v glavah 50, špinata 100, zelje v glavah 50, ohrovt 60.

SADJE IN SADEŽI: breskve 90—100, češnje 50, črnice 80—100, hruške 80—100, jabolka 50—80, jagode gozdne 300.

RAZNO

NAJDENA JE DENARNICA. Lastnik naj se javi v upravi lista.

DOPIŠUJTE V

PTUJSKI TEDNIK

Strelstvo

V počastitev praznika dneva borca je agilna strelska družina Cirkulane organizirala v nedeljo, dne 2. julija t.l., ekipni strelski mnogoboj z malokalibrsko puško. Sodelovalo je 7 ekip, ki so dosegle naslednje rezultate:

1. Kidričevo 436 krogov
2. Železničar I 366 krogov
3. Cirkulane 293 kroge
4. Turnišče 290 krogov
5. Železničar II 284 krogov
6. Gorišnica 283 krogov
7. Delta 235 krogov

Radi izredne vročine je bilo tekmovanje težavno in ni bilo mogoče doseči posebnih rezultatov. Tudi od posameznikov so bili najboljši strelci iz Kidričevega, in to: Kramberger 111, Novak 93 in Levanič 90 krogov. Prve 3 ekipe so bile nagrajene. Za sodelovanje se je tekmovalec v imenu družine zahvalil predsednik tov. Orlač Ivan, ki zasluži za požrtvovalno delo vsa priznanja.

Sledila je prosta zabava, na kateri so se strelci ob prijetnem razpoloženju zadržali še nekaj časa. KA

Prvenstvo »Partizana« Slovenije v Mariboru

V nedeljo 18. VI. 1961 je priredil »Partizan« Slovenije v Mariboru republiške tekme v mnogoboju za prvenstvo Slovenije. Tekmovale so vrste in posamezniki ter društva za zastavo maršala Tita. Udeležilo se ga je 20 društev iz 5 okrajnih zvez s 36 vrstami in 241 tekmovalec. Razen »Partizana« Lenart, ki je tekmoval s 5 vrstami, so bili najuspešnejše zastopani Markovci z vsemi štirimi oddelki. Dalje sta se prvenstva udeležili iz območja občine Ptuj in Ormož še društva »Partizan« Gorišnica in Središče. Slednji nista tekmovali v konkurenci društev, ker nista imeli ženskih oddelkov, temveč z vrstami. Vsa tri društva so tekmovala v III. razredu. Dobro so se odrezali mladinci iz Gorišnice, ki so dosegli drugo mesto med vrstami in za las zgrešili prvo. Saj so bili prekratki le za 20 točk. Mladinci iz Markovcev so obstali na osmem mestu. Pri članih so bili člani iz Markovcev četrti, Središče pa peto. Mladinke iz Markovcev so zasedle tretje mesto, članice pa prvo in tako postale republiške prvakinje III. r. vas, za 1. 1961. S tem je sicer »Partizan« Markovci dosegel lep uspeh, vendar

je bil v tekmovanju društev za zastavo maršala Tita šele drugi in se ni plasiral za zvezno tekmovanje, ki bo 8. in 9. VII. 1961 v Karlovcu. Prehitel jih je »Partizan« Fram, ki ima zelo dobre ekipe. Med posamezniki je bil najboljši iz zgoraj navedenih društev pri članih Savora Ivan iz Središča, ki je zasedel osmo mesto, Mikša Martin iz Markovcev je bil enajsti. Med mladinci se je najbolj uveljavil Simonič Jože, Gorišnica, ki je zasedel 5. mesto, Mežnarček Viktor iz Markovcev je bil osmi. Med članicami je postala republiška prvakinja za leto 1961 III. r. vas Ciglar Marija iz Markovcev. Najboljša mladinka »Partizana« Markovci je bila Golob Liljana z 10. mestom v skupni oceni posameznice, vendar z najvišjim uspehom doseženega odstotka točk (86,17%) od vseh tekmovalec iz območja društev občine Ptuj in Ormož. Vsa tri partizanska društva, ki so navedena zgoraj, so poslala na te tekme skupno 39 tekmovalec in s tem dostojno manifestirala področje naših občin pri telesnovzgojni dejavnosti na vasi.

OP

ROJSTVA

Rodile so:
Perger Katarina, Majski vrh — Maksi; Švarc Zofija, Bišečki vrh 24 — Antona; Koletnik Elizabeta, Slatina 55 — Stanislava; Zunkovič Franciška, Hajdoše 2a — Mirana; Zumer Antonija, Hajdoše 63 — dečka; Cavičar Marija, Ljutomer — Ivančka; Gasparič Neža, Trnovski vrh 18 — Terezija; Skrabl Stefanija, Apače 162a — Branka; Španer Milica, Laskova 4 — Ines; Skuhala Franciška, Pršetinci 8 — deklica; Zorko Elizabeta, Mestni vrh 89 — Franca; Bezjak Marija, Kicar 42 — Branka; Mlakar Matilda, Stari Log 25 — Vilij; Zavec Marija, Sakušek 9 — Marijano; Koren Jožefa, Vel. Varnica — dečka; Janžekovič Elizabeta, Mezgovci 1 — Marijana; Majcenovič Marija, Markovci 87 — dečka; Kirbiš Julka, Prepolje 46 — deklica; Jus Rozalija, Jelovica 2 — Vilijalda; Kurnik Matilda, Nova vas 18 — dečka; Muhič Rozalija, Ormoška 3 — Mirana; Tomše Marija, Videm p. Ptuj — deklica; Petrovič Ivana, Podvinci 2 — Slavka; Kodrič Marija, Podložje 5 — Francija; Režek Terezija, Ceremošče 70 — dečka; Kurež Terezija, Gorca 1 — Ana; Mlakar Ana, Dolane 2 — Marjanec; Merc Antonija, Hajdoše 57 — deklica; Petek Marija, Gorišnica 92 — Marijo.

POROKE

Poročili so se:
Flajsinger Blaž, Maribor in Bračič Kristina, Vintarovi 38; Voda Ivan, Mestni vrh in Mlakar Marija, Murkova 7; Mislavič Stefan, Maribor in Ludvig Elizabeta, Maribor; Ludvig Zdenko, Maribor in Kolar Sonja Marija, Maribor.

Smrtnih primerov ni bilo.

Razpis štipendij

Komisija za štipendije pri Občinskem ljudskem odboru Ptuj razpisuje na podlagi 29. člena Temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ, št. 32/55) za šolsko leto 1961/62 naslednje štipendije:

1. Filozofska fakulteta, slavistika
1. Višja pedagoška šola, skupina slovenščina-srbohrv.
2. Višja pedagoška šola, skupina angleščina-slovenščina
4. Višja pedagoška šola, skupina matematika-fizika
2. Višja pedagoška šola, skupina tehnični pouk
1. Višja pedagoška šola, skupina defektologija
3. Srednja šola za telesno vzgojo
1. Višja šola za telesno vzgojo
1. Šola za oblikovanje
1. Srednja glasbena šola (klavir, zborovsko petje)
15. Učiteljske
1. Šola za sanitarne tehnike
1. Višja šola za socialne delavce

Pravilno kolkovani prošnji naj kadidati priložijo naslednje dokumente:

- potrdilo o vpisu v šolo
- overjen prepis zadnjega šolskega spričevala
- potrdilo o premoženjskem stanju
- mnenje osnovne organizacije SZDL

Prošnjo mora biti kolkovana s 50 din, priloge pa s 30 din državne takse.

Prednost pri razpisu imajo tisti, ki stanujejo na območju občine Ptuj in so v višjih letnikih. Rok za vložitev prošnje je 25. julij 1961.

Komisija za štipendije
ObčLO Ptuj

ŠPORT

Prej za šalo kot za res v Gorišnici

SUHI : DEBELI SUHE : DEBELE

v Gorišnici 9. julija 1961

Ker se pripravila velika nogometna tekma suhih in debelih, — tokrat nastopajo tudi boljše polovice — je poseben dopisnik Cankovskega »Dnevnika« imel intervju z znanimi reprezentanti iz Gorišnice. Zaradi pomanjkanja časa in prostora smo zajeli v teh naših stvkih samo glavne izjave.

Tovariš Drevenšek — mesar-ski mojster: Po Cankovcih se je zadnje čase šušljalo, da nameravate pristopiti k Real Madridu kot vratar, koliko je na tem resnice? Agent Reala me je nagovarjal že lansko leto, vendar pa mi moj klub ni izdal dovoljenja. Za letošnji pa še

tečejo pogajanja in upam, da bom v jeseni že branil za Real Madrid.

Tovariš Prelog — direktor: kot kapetan debelih: Iz dobro obveščenih krogov smo zvedeli, da ste za lansko tekmo dobili kot nagrado nov MERCEDES, kar pa ni po godu vašim sodelavcem, ker se vedno pešajo? Moj odgovor je kratek in jednat. Delo se nagraduje po učinku. Zavist je odveč, če vam povem, da je dobil LOBENEIN za svoje nič večje zasluge celo helikopter.

Tovariš Firbas — nogometni reporter: Vi ste lansko leto prenašali tekmo »Suhi-Debeli« za Evrovizijo. Kako potekajo priprave za letošnji jubilejno tekmo Debeluharjev in Slokinov bodo tokrat spremljali tudi Japonci, ker je ravno končana kanalizacija televizijskega omrežja, ki ga prenašajo ruski Sputniki. Zvezdi s to povezo opozarjam obenem vse gledalce, da bom prenašal tudi celotni potek Olimpiade, ki bo v Tokiju.

Tovarišica Horvat Adela: Kot

trener in kapetan ženske reprezentance — Kakšna je vaša kondicija? Hvala. Naša reprezentanca je v polni formi. Tehnika na višju, kondicija odlična. Osebnost sem pa zelo prizadeta, saj že nekaj dni ne jem in ne spim, ker sem si na zadnjem treningu močno poškodovala nogo, tako da je veliko vprašanje če bom sploh lahko igrala.

Tovariš Lobenein — penzionist: Kako je kaj s težo in starostjo suhih? Povprečna teža 45 kg, starost pa se suče okrog 60 let.

Tovariš Lujzek — gostilničar: Vi nastopate letos prvič za reprezentanco debelih. Ker pa igrate včasih levo, včasih desno krilo me zanima, kaj je vaša poglavitna želja? Do tekm doseže 170 kg.

Tovariš Donaj — šef KU: Kot znani tovariš predsednik centerfor, katero moštvo bo po vašem mnenju osvojilo pokal »Pucelkovega Naca«? Večina stalnih navijačev in tudi jaz smo mnenja, da bo častno in zaslužno zmagalo moštvo trebušnikov, ker so njihove rezerve neizčrpne.

Kdor pa želi tudi videti to elitno nogometno ekipo, naj se potruži 9. 7. 1961 ob 15. uri na stadion v Gorišnici.

Rokomet v Gorišnici

V nedeljo je bil začetek športnega tedna v Gorišnici, ki traja od 2. do 9. julija. Prvi dan je bil na sporedu rokometni turnir, ki se ga je udeležilo rekordno število moštev, saj jih je sodelovalo 11. Od tega: 4 članska, 5 mladinskih in 2 ženski.

Pri članih je zasedel prvo mesto Ormož, ki mu je prisodila prvo mesto tekmovalna komisija. Najboljši strelci turnirja je bil Ploh (Partizan Središče) 15 golov, Feguš (Partizan Velika Nedelja) 8, Gregl (Ormož) 5 golov itd.

Mladinci Drave so bili najuspešnejši v svoji skupini, saj so premagali vse nasprotnike. Lestvica strelcev: Stanič (Partizan Gorišnica) 10, Jurkovič (Drava) 7, Križe (Drava) 6 golov itd.

Dvoboj ženskih ekip se je končal s prepričljivo zmago Partizana iz Gorišnice nad Partizanom Središče z rezultatom 7:3.

Ce mladina nima drugega razvedrila

V Ptuj so posebno v večernih poletnih urah predstave izobraževalnega ali zabavnega značaja zelo redke. To je vzrok, da se mladina ukvarja s stvarmi, ki zanje niso najprimernejše. Nekateri zahajajo v gostilne, drugi postopajo po cestah, velik del pa jih posebno v zadnjem času »zapravlja« težko prislužen denar v LUNA PARKU, ki že nekaj časa gostuje na dvorišču Mladike. Glavna »vaba« Luna parka so predvsem popevke, ki jih »vrtijo« vsak večer od petih do enajstih, in zaradi katerih mladine pa tudi odraslih kar mrgli tam okoli. Toda »poslušanje popevk« ni vzrok zgražanj nad početji, ki jih mladina tam počenja. Po raznih vrtljakih, v

strelščih, v stojnici z napisom: »Sreča u svetlu«, kjer mladina dobesedno za prazen nič daje denar, ki bi se dal porabiti tudi v boljše namene.

Vendar za vse to ne smemo iskati krivca v samem osebu Luna parka, ki teži za čimvečjim zaslužkom, niti ne smemo zvrčati krivde na samo mladino, ker v Ptuj drugače nima drugega razvedrila.

Zaradi tega je nujno, da mladino preusmerimo. Možnosti je precej, samo razumevanja in volje ter več pažnje mladini je treba. Če zla ne bomo zatrli v povojih, ga potem, ko se bo razrasel ne bomo mogli zatreti, kajti podobnih Luna parkov prihaja v naše mesto vedno več.

Novi darovalci krvi

Dne 22. VI. 1961 so darovali kri prebivalci iz Hajdine: Polajzar Ivana, Krošl Marija, Pal Rozalija, Mlakar Liza, Zajšek Kristina, Jeza Marija, Zajtl Ana, Sagadin Marija, Lesjak Franc, Intihar Ivan, Lesjak Marija, Jeza Janez.

Dne 27. VI. 1961 so darovali kri krvodajalci iz Ptujke gore: Vedlin Rozalija, Topolovec Milena, Gajzer Neža, Pernek Elizabeta, Sagadin Katarina, Mohorko Elizabeta, Fuks Franciška, Mohorko Romana, Topolovec Franciška, Predikaka Ljudmila, Bevc Ljudmila, Gajzer Julka, Gluhak Stjepan, Kozoderc Rudolf, Gajzer Alojz, Čančar Martin, Topolovec Silvo, Vodušek Jože, Strašek Anton.

Vsem krvodajalcem in organizatorjem najlepša hvala!

V zadnjih dveh tednih so se prijavili še naslednji posamezni krvodajalci: Mlinarič Julijana, Erhatič Janko, Cmager Franc,

Krepek Maks, Horvatič Liza, Brumen Verona, Bezjak Lucija, Bombek Marjeta, Cestnik Zofka, Jančič Marija, Cencič Hilda.

Vsem v imenu bolnikov iskrena zahvala!

Rdeči križ

Ptuj

Splošna bolnišnica Ptuj

PARTIZANSKE SALE

NIKAR NE POVEJ

Nekega jutra so šli v patroljo Stane, Ivo in Svejč. Le-ta je v bataljonu užival priznanje, da je največji »zabušan«, kar jih je bilo kdaj v bataljonu, in zato ga ni nihče maral. Ko so prišli do nekega potoka in zavili čez brv, pod katero je bil globok tolmun, je Svejč izgubil ravnotežje in čofnil v vodo. Ker ni znal plavati, sta ga Ivo in Stane potegnili na kopno. Tedaj je, podoben cmoku v omaki, hvalno dejal:

»Fanta, če ne bi bilo vaju, bi gotovo utonil.«

»Ampak nikar ne povej tovaršem, da sva te rešila,« je rekel Ivo, »sicer naju bodo ozmerjali.«